

Stralend

Noraly Beyer

‘Ik wil me blijven verwonderen’

Ze blijft nieuwsgierig, werkt, reist en geniet van de liefde. Een goede manier om gezond oud te worden, denkt voormalig NOS-nieuwslezer en -boegbeeld Noraly Beyer (1946). Haar single leven beviel prima, maar met acteur Joost Prinsen kreeg ze onverwachts die kers op de taart. “Een godsgeschenk.”

TEKST: INGRID SPELT | BEELDCONCEPT & FOTOGRAFIE: JACQUELINE DE HAAS
VISAGIE: ANGELIQUE DE GRAAF | MET DANK AAN: HAIRFASHION FAISEL

Z

Ze spreekt af in hotel Hampton by Hilton tegenover NS-station Bijlmer Arena, op zo'n tien minuten loopafstand van huis. Thuis houdt ze graag privé.

Exact op tijd zwaait ze door de draaideur naar binnen. Gekleed in een witte sportieve jas, eronder een blouse in dierenprint en kekke panterprintsneakers onder haar broek. 75 jaar? Dat geef je de licht opgemaakte oud-nieuwslezer zeker niet. Na de Decembermoorden in Suriname belandde ze met haar kinderen in de Bijlmer. In de jaren 80 gezien als het afvoerputje van Nederland, nu meer en meer een multiculturele yuppenbuurt. Haar lief, acteur Joost Prinsen, woont zo'n dertig kilometer verderop, in een dorp. Ze wonen niet samen. Of dit er van gaat komen, weet ze niet. Noraly Beyer is niet zo van het leven uitstippelen. "Je kunt van alles willen, maar het leven komt zoals het komt."

Vorig jaar schoot Cupido raak. Pats-boem! Ze heeft nu al zó vaak over haar verkering verteld, moet dat nog een keer, vraagt ze. Ja! De liefde opnieuw vinden op 75-jarige leeftijd geeft hoop, is ontroerend en ze straalt. Joost is die kers op de taart, beaamt ze. Haar single leven was al heerlijk, maar met Joost erbij smaakt dat leven extra lekker. "Natuurlijk zijn er mensen die om mij geven, maar dat is anders dan een liefdevolle partner aan je zijde. Een man van wie ik veel hou, en hij van mij." Nederland geniet met ze mee. Jonge meiden klampen haar aan en zijn blij voor haar. Menen dat er voor hen ook hoop op liefde is als zij op háár leeftijd nog de ware kan vinden. "Zo lief."

Ze is net terug van een vijf weken durende vakantie in Suriname. Dit keer nam ze Joost mee. Voor de gezelligheid, en om haar verkering kennis te laten maken met familie en vrienden. Met een knipoog: "Hij viel in de smaak. Normaal ga ik elk jaar een langere

periode naar Suriname maar door de pandemie moest ik een jaar overslaan."

Ze kijkt geregeld luttele seconden uit het raam, haar armen over elkaar. De ene keer komen haar antwoorden spontaan zonder er al te veel bij na te denken, een volgend moment zijn ze heel doordacht. Haar mooie (glim)lach is ontwapenend. Hét moment waarop je smelt en je je ogen niet van haar af kunt afhouden. Joost moet bij die eerste blik gevallen zijn voor deze lach. Lachend: "Vast."

Joost Prinsen in de Volkskrant: 'Na ons tweede afspraakje hebben we aan de keukentafel onhandig zitten zoenen. Als kinderen van 16 in een portiek.' Bijzonder toch?

"Absoluut, maar liefde is er voor iedereen op elke leeftijd. Dat blijkt maar weer. Of je nu 16 of 75 bent, die gevoelens blijven hetzelfde. Joost strikte mij tijdens een lunch. Tien jaar geleden speelden we toevallig samen in de voorstelling *De afscheidsmonologen*. Leuke man, dacht ik destijds. Verder niks. Hij was gelukkig getrouwd en ik ben geen jager. Joost kwam opnieuw op mijn pad. Waarom ik van hem hou, is lastig in woorden uit te drukken. Liefde is magisch. Dat gevoel laat zich niet gemakkelijk vangen."

Een partner op latere leeftijd ontmoeten is toch anders dan als je 16 bent.

"Als je jong bent, groei je samen in een relatie. Op oudere leeftijd verander je niet meer. Dus zul je je meer moeten aanpassen. Joost en ik moeten echt nadenken over hoe we samen een leven invullen. Dus ja, dat is af en toe passen en meten. Maar als je het fijn hebt samen, doe je dat met liefde."

Noraly groeide op in de West, op Curaçao, in een gezin met vijf broers. Ze had een onbezorgde jeugd met ouders die beiden werkten.

Haar moeder bestierde het huishouden en stond voor de klas; vader werkte voor Shell. Fijn, zo'n groot gezin met broers die voor je opkomen en je beschermen. Maar zo was het niet, vertelt Noraly. "Dat is echt een illusie. Ik moest flink van me afbijten." Vader en dochter. Hun band was sterk. Ze was immers zijn enige meisje. "Mijn vader deed leuke dingen met ons. 'Wandelen met de auto' bijvoorbeeld: een eindje rijden, uitstappen, spelen en een ijsje eten. Hij stierf onverwachts aan een hersenbloeding. Ik was 11."

Dat moet een nare periode zijn geweest.

"Op die leeftijd ervaar je verlies heel anders. Ik weet nog goed dat mijn broertje een dag na zijn overlijden vroeg wat dood zijn is. 'Hij komt niet meer terug,' antwoordde ik. Na de dood van mijn vader stond de hele community voor ons klaar. Ons huis zat elke dag vol met gezinnen. Er werd gelachen en gehuild. Voor ons kinderen was die rouwperiode een fijne en warme tijd. Pas toen ik zelf als alleenstaande moeder twee kinderen moest opvoeden en fulltime werkte, besepte ik dat zijn vroege dood wel degelijk impact had op ons gezin. Mijn moeder stond er met zes kinderen opeens alleen voor. Ze was een sterke vrouw en ondanks haar verdriet flikte ze het toch maar. Een jaar na mijn vaders overlijden stuurde ze mij en twee broers naar kostschool in Nederland. Vooral de eerste twee jaar vond ik het geweldig met alleen maar meisjes om me heen. Van heimwee had ik geen last, en de geëiste discipline nam ik voor lief."

U lijkt me geen type voor opgelegde discipline en dingen moeten.

"Nee, niet echt. Als kind ging ik er al met een gestrekt been in, maar ik heb geleerd ermee om te gaan. 'Als je zo doorgaat, sturen we je terug,' zeiden de nonnen soms. Dát was mijn grootste bedreiging, en kon ik mijn moeder écht niet aandoen. Ze werkte zich krom om ons

‘Joost is die kers op de taart’

een goede opleiding te geven. Op kostschool heb ik geleerd dat je niet altijd de waarheid hoeft te zeggen. Zwijgen maakt je leven soms makkelijker. Eenmaal moeder trapte ik in dezelfde valkuil en hoorde ik mezelf zeggen: 'Je moet dit, je moet dat.' Dat heb ik moeten afleren: mijn kinderen lijken daarin op mij."

Uw moeder lijkt een pre-feminist. Streefde ze het na dat u later net zo onafhankelijk werd?

"Jazeker. 'Je diploma is je man,' zei ze altijd. Een gevleugelde Surinaamse uitspraak en ►

‘Mijn vader stierf onverwachts aan een hersenbloeding. Ik was 11’

een wijze les die ik aan iedereen wil doorgeven. Je moet als vrouw een vak leren of studeren zodat je jezelf kunt redden en niet afhankelijk bent van een partner. Die drang om je te ontwikkelen trof ik 35 jaar geleden in Nederland veel minder aan. Wat dat betreft waren de vrouwen in Suriname en op Curaçao vooruitstrevender. Misschien ook wel omdat ze van oudsher gewend waren om voor zichzelf en hun kinderen te zorgen. Mede door mijn opvoeding kon ik het leven na mijn scheiding goed aan. Ik heb geleerd om niet op te geven en hard te werken om iets te bereiken.”

Ze volgde de kweekschool in Den Haag en werkte na het behalen van haar diploma als au pair in Parijs. Ze ontmoette haar ex Janos en ze werden jong ouders van Miklos. Door haar zoon verlangde ze terug naar de tropen. Ze wilde hem een onbezorgde jeugd geven, zoals ze die zelf gekend had. Stampen in regenplassen en genieten van het kleurrijke leven op straat. “Ik stel het tropenleven nu iets te romantisch voor maar toen we de mogelijkheid kregen om in Suriname te werken en wonen, was ik erg blij. Suriname is een land om verliefd op te zijn.”

Noraly werkte daar in het onderwijs en voor de Surinaamse Televisie Stichting, tot de Decembermoorden in 1982. “De moorden waren de apocalyps. Er werd een krater in mijn leven geslagen. Ik ben niemand uit mijn familie verloren maar het land lag wel aan diggelen en ik was onderdeel van dát land. Ik was al gescheiden en wilde naar Nederland om mijn hoofd leeg te maken. Ik nam mijn dochter Noémi in de ene hand, een koffer in de andere. Miklos zat al op school in Nederland. Een dag na onze aankomst vroeg de Wereldomroep of ik voor hen wilde werken. Ik moest een ingrijpende keuze maken. Werken voor de Wereldomroep betekende een oorlogsverklaring aan het toenmalige militaire regime in Suriname. De radio-

omroep was vergelijkbaar met Radio Oranje in de Tweede Wereldoorlog. Ik accepteerde de baan en gooide daarmee de deur naar Suriname voor onafzienbare tijd dicht. Het duurde zeker nog vijf jaar voor ik naar Suriname terug kon om familie en vrienden te bezoeken.”

U bent een wereldburger?

“Misschien wel. Ik voel me zintuigelijk snel ergens thuis: op Curaçao, in Suriname, Nederland, Indonesië, Vietnam – waar mijn zoon woont, en in elk ander subtropisch of tropisch land. Ook al is het politieke klimaat niet altijd te pruimen.”

Nederland-Vietnam. Dat is veertien uur vliegen. Mist u uw zoon?

“Natuurlijk. Maar ik heb leren leven met gevoelens van missen. En tegenwoordig kunnen we beeldbellen. Uiteraard wil ik weten hoe het met ze gaat, maar kinderen moet je los leren laten. Ze leiden hun eigen leven. Ik heb geprobeerd mijn kinderen stevig in de wereld te zetten en ik denk dat dit wel gelukt is.”

Als oma kon u het nog eens dunnetjes overdoen.

“Oma zijn is geweldig, alle clichés zijn waar. Bij de geboorte van mijn eerste kleinkind kreeg ik het gevoel dat ik alles over mocht doen, en dit keer beter. Ik maakte tijd vrij in mijn werkrooster om bij mijn kleinzoon te zijn. Hij is nu 21. Het is mooi om te zien hoe hij zijn eigen weg vindt. Mijn kleindochter van 7 woont in het buitenland. Ze logeert soms in de schoolvakanties bij mij. Mijn kleindochter is gek op tekenen. Ze zit nu in de fase van portretjes maken. Ook van mij, als ik maar wel stil blijf zitten. ‘Als oma heb je wel de lusten en niet de lasten,’ zeggen ze, maar ik deel wel degelijk in de lasten. Als de kleinkinderen ziek zijn, ben ik misschien nog wel bezorgder dan hun ouders.” ▶

CV

1946 Geboren in Willemstad
1958 Kotschool in Roermond
1963 Kweekschool in Den Haag
1968 Werkt als au pair in Parijs
1970 Emigreert naar Suriname en werkt in het onderwijs
1973 Werkt voor de Surinaamse Televisie Stichting
1983-2009 Terugkeer naar Nederland, werkt als redacteur-nieuwslezer bij Radio Nederland Wereldomroep
1985-2008 Werkt bij de NOS
2008 Is coauteur van *De Antillen en ik* en *Suriname en ik*
2009 Ontvangt de Cosmic Award voor haar rol als pleitbezorger voor meer diversiteit in de Nederlandse media
2009-heden Doet research voor het Noord Nederlands Toneel. Stond op de planken met *Ajax*, *Hemel boven Berlijn*, *Medea*, *De vagina monologen* en *De afscheidsmonologen*. Ze is dagvoorzitter, lid van jury's en vervult bestuursfuncties bij Stichting Julius Leeft, Werkgroep Caraïbische Letteren, Toneelgroep Amsterdam en het Mondriaan Fonds
2011 Ridder in de Orde van Oranje-Nassau
2017 Gaat op zoek naar haar roots in de documentaire *Amsterdam, sporen van suiker*
2018 Is verteller in *The Passion*
2019 Schrijft theatermonoloog over volksheld Anton de Kom
2020 Schrijft *Recht en waarheid maken vrij*, over de Decembermoorden

‘Ik ben niet bang voor de dood. Ik geloof dat de doden over ons waken’

9X KORT

In de koelkast? “Peper en zuur.”

Altijd bij zich? “Papieren zakdoekjes.”

Trots op? “Familie en vrienden.”

Hekel aan? “Grootdoenerij.”

Groot voorbeeld? “Nelson Mandela.”

Favoriet nieuwsprogramma? “Het Journaal.”

Nederland of Suriname? “Beide.”

Onweerstaanbaar? “Tropennacht.”

Levensmotto? “Wat gij niet wilt dat u geschiedt, doe dat ook een ander niet.”

Uw familie kent een slavernijverleden. Vertelt u uw kleinkinderen over dit verleden?

“Ja. Slavernij staat steeds meer in de belangstelling. Jongeren willen weten waar ze vandaan komen en stellen vragen aan hun grootouders en ouders. Mijn ouders zwegen over het slavernijverleden. In de documentaire *Amsterdam, sporen van suiker* ga ik op zoek naar mijn tot slaaf gemaakte voorouders. Een van mijn voormoeders Sophietje was in dienst bij een witte man, Egbert van Emden. Zijn eerste vrouw stierf in het kraambed en Sophietje zoogde het kind. Later kreeg ze vermoedelijk een kind met Van Emden, maar dat is nog niet bewezen. Het zou wel mijn huidskleur verklaren. Onlangs heb ik een afstammeling van de Van Emdens ontmoet, een 92-jarige man. Op het moment dat we beseften dat zijn voorvader gezoogd was door mijn voormoeder raakten we allebei ontroerd.”

In 2009 ontving Noraly de Cosmic Award voor haar rol als pleitbezorger voor meer diversiteit in de Nederlandse media. Zwarte mensen zagen haar als boegbeeld. “Mensen zien op tv graag iemand die op hen lijkt. Ik was niet de eerste zwarte vrouw bij de NOS, Eugénie Herlaar ging me voor. Haar huidskleur stond destijds niet ter discussie maar wel het feit dat ze vrouw was. Die barrière hoefde ik dus niet te overwinnen. Bij mij speelde afkomst wel een rol. Nog steeds zijn er mensen die aan mij vragen waar ik vandaan kom. Wanneer ik terugga en hoe het komt dat ik zo goed Nederlands spreek. Ik neem dat niemand kwalijk, maar het is wel het bewijs dat er weinig kennis is over het koloniale verleden. Onwetendheid genereert onbegrip, en onbegrip afstandelijkheid en angst. Diversiteit moet je leren accepteren. In mijn kostschooltijd waren er drie kinderen uit de West, drie zwarte korrels in de witte rijst. Kijk eens uit het raam: het is op dit

plein op z’n minst fiftyfifty. Je kunt je wel verstoppen in je eigen witte bolwerk maar daar kom je niet ver mee in een wereld die groter is dan jouw eigen bubbel. De kunst is om diversiteit te accepteren en te integreren in je leven. In je denken en mentaliteit. Die slag moet nog gemaakt worden, en dat kost tijd. Het helpt om positief met elkaar in gesprek te blijven.”

U bent een rasoptimist?

“Ik hou van het leven en blijf nieuwsgierig naar anderen, naar het mysterie van het leven. Ik wil me blijven verwonderen, en ik hoop dat ik mezelf blij verrassen tot de laatste snik.”

Nieuwsgierig blijven is het recept voor gezond oud worden?

“Nieuwsgierig zijn en bezig blijven is belangrijk. Ik word gevraagd als dagvoorzitter en ik zit in verschillende jury’s, werkgroepen en commissies. Ik schrijf. Nadat ik bij de NOS stopte, werkte ik voor en in het theater. Ik deed research bij toneelgezelschappen en stond een enkele keer op de planken. Allemaal heerlijk om te doen en het houdt je bij de les.”

U bent 75 en Magere Hein loopt niet altijd uw deur voorbij.

“Als de dood komt, dan komt het. Ik leer mezelf om niet tegen de dood op te zien. Het liefst wil ik niet als een kasplantje leven ten koste van mijn kinderen of de gemeenschap. Maar ook dat heb ik niet voor het zeggen. Ik hoop dat ik op een dag niet meer wakker word. Ik ben niet bang voor de dood. Ik geloof dat de doden over ons waken. Hoewel ik dat niet concreet kan maken. Het is meer dat ik zelf vaak aan dierbare overledenen denk. En, als ik aan die dierbaren denk, moeten zij wel aan mij denken. Zo stel ik mij dat voor. Over wie ik zou waken als ik er niet meer ben? Over mijn kinderen, kleinkinderen en alle anderen die mij lief zijn.” ■

